

Gallring i Säkerhetspolisens register

BAKGRUND

Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten har på eget initiativ beslutat att granska hur personuppgifter gallras i Säkerhetspolisens register. Granskningen syftar till att undersöka om regelverket är ändamålsenligt utformat och om Säkerhetspolisen följer gallringsbestämmelserna. Granskningen har begränsats till den personuppgiftsbehandling som förekommer i Centralregistret och Säpo-registret.

Nämnden har beslutat att redovisa sina iakttagelser i ett uttalande till Säkerhetspolisen.

RÄTTSLIG REGLERING OCH ANALYS

Bestämmelser i polisdatalagen (1998:622) och i personuppgiftslagen (1998:204) reglerar vilka uppgifter som Säkerhetspolisen kan registrera och hur dessa uppgifter får behandlas. Med behandling av uppgifter avses även gallring. Personuppgiftslagen är subsidiär i förhållande till polisdatalagen.

Säkerhetspolisen har enligt polisdatalagen en skyldighet att föra det register som benämns Säpo-registret. Personuppgiftsbehandlingen i Säpo-registret regleras exklusivt i 32-35 §§ polisdatalagen. Vid polisdatalagens tillkomst ansågs att registret skulle fungera som ingången till Säkerhetspolisens hantering av personuppgifter. Säpo-registret har dock aldrig fått någon operativ funktion för Säkerhetspolisens verksamhet. Det är istället Centralregistret som används i den operativa verksamheten och som fungerar som ingång till handlingarna i akterna för Säkerhetspolisens operativa ärenden.

Centralregistrets ändamål är alltså att fungera som ett spaningsregister för Säkerhetspolisens verksamhet. Uppgifter ur registret används även som underlag för registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (1996:627). Personuppgifterna behandlas i den utsträckning som uppgifterna behövs för

databasens ändamål.¹ Behandlingen sker huvudsakligen i enlighet med de särskilda bestämmelserna om Säpo-registret, men även med stöd av bestämmelserna i polisdatalagens allmänna del och i personuppgiftslagen.

Det finns alltså inga särskilda författningsbestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas i Centralregistret. Eftersom Centralregistret i praktiken används för de ändamål som Säpo-registret var tänkt att användas för, ligger det nära till hands att utgå från att de särskilda bestämmelserna som reglerar Säpo-registret ska tillämpas även beträffande Centralregistret. Så synes överlag vara fallet utom när det gäller de registreringar som grundar sig på polisdatalagens allmänna del och personuppgiftslagen.

Från formell synpunkt kan alltså Säkerhetspolisens förfarande att registrera personuppgifter i Centralregistret med stöd av bestämmelserna i polisdatalagens allmänna del och i personuppgiftslagen ifrågasättas. Å andra sidan rör det sig om en personuppgiftsbehandling av begränsad omfattning jämfört med övrig registrering i Centralregistret. Några allvarliga integritetsrisker förefaller inte heller vara förknippade med registreringen.

Med hänsyn till det sagda och till att den nu gällande polisdatalagen ersätts av en ny polisdatalag (2010:361) den 1 mars 2012, som uttryckligen kommer att tillåta den beskrivna personuppgiftsbehandlingen, stannar nämnden vid att endast konstatera att registreringar av personuppgifter i Centralregistret sker med stöd av inte bara reglerna rörande Säpo-registret i 32-35 §§ polisdatalagen utan även reglerna i polisdatalagens allmänna del och personuppgiftslagen. På vilken rättslig grund en personuppgift registreras har emellertid betydelse för vilken gallringsregel som är tillämplig på uppgiften.

Personuppgifter som registreras i Centralregistret med stöd av 33 § första stycket punkten 1 och 3 polisdatalagen ska gallras senast tio år efter det att en sådan uppgift om personen som kan föranleda registrering senast infördes. Om det finns särskilda skäl kan gallringsfristen förlängas.

Personuppgifter som förs in i Centralregistret med stöd av 33 § första stycket punkten 2 polisdatalagen ska gallras när uppgifterna inte längre behövs för sitt ändamål (den s.k. behovsprincipen).² Detsamma gäller för personuppgifter som registreras med stöd av den allmänna delen i polisdatalagen och personuppgiftslagen.

¹ Prop. 2009/10:85 s. 473 f.

² Prop. 1997/98:97 s. 178

IAKTTAGELSER OCH SYNPUNKTER

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden har tagit del av Säkerhetspolisens interna regelverk avseende gallring av personuppgifter i Centralregistret och Säpo-registret. Vidare har nämnden i dialog med Säkerhetspolisen fått vissa frågeställningar besvarade. Nämnden har även fått information om rutiner för uppföljning och kontroll av bestämda gallringsfrister. Därutöver har nämnden genom utredningen i ärenden där enskild begärt kontroll av Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling fått en god uppfattning av Säkerhetspolisens tillämpning av gallringsbestämmelserna.

Nämnden kan utifrån sina iakttagelser konstatera att Säkerhetspolisens interna regelverk och rutiner för gallring av personuppgifter i Centralregistret och Säpo-registret överensstämmer med gällande gallringsbestämmelser. Vid granskningen har framkommit bl.a. att uppgifter som tillförts Centralregistret med stöd av 33 § första stycket punkten 1 och 3 polisdatalagen vanligtvis gallras inom tio år efter det att den senaste personuppgiften som kan föranleda registrering infördes i registret. Gallringsfristen bestäms i vissa fall till kortare tider, dels med hänsyn till omständigheterna i enskilda ärenden, dels avseende vissa aktivitetstyper. Möjligheten att förlänga gallringsfristen utöver tioårsfristen utnyttjas inte i någon större utsträckning. I de fall behovet av en förlängd gallringsfrist uppmärksammas prövar befattningshavare med särskild behörighet om det finns särskilda skäl för en sådan förlängning. Uppgifter som tillförts registret på annan grund än de som nu nämnts gallras i enlighet med behovsprincipen och i det interna regelverket finns riktlinjer för hur gallringsfristen ska bestämmas i dessa fall.

Nämnden har uppmärksammat att det i vissa fall inte är uppenbart vilken rättslig grund som har tillämpats vid registrering av personuppgifter i Centralregistret. Vanligtvis framgår den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen av själva registreringen men ibland går den inte att utläsa på ett enkelt sätt. De interna riktlinjerna anger inte heller alltid på vilken rättslig grund en viss aktivitetstyp baseras. Detta gäller sådana registreringar som inte tillförs Säpo-registret, dvs. sådana uppgifter som registreras med stöd av polisdatalagens allmänna del eller personuppgiftslagen. Som framgått ovan har den rättsliga grunden för att registrera uppgifter om en person bl.a. betydelse för vilken gallringsbestämmelse som ska tillämpas för uppgiften. Inte minst för att Säkerhetspolisen ska kunna utföra en effektiv internkontroll men också för att en ändamålsenlig extern tillsyn ska kunna göras av Säkerhetspolisens verksamhet är det viktigt att lagenligheten av vidtagna åtgärder enkelt kan kontrolleras i efterhand. I det sammanhanget finns det dessutom anledning att erinra om att såväl registreringsgrund som tillämplig gallringsbestämmelse uppmärksammas särskilt vid de lagenlighetskontroller som nämnden utför på begäran av enskilda. Mot den bakgrunden rekommenderar nämnden att Säkerhetspolisen vidtar åtgärder för att tydliggöra registreringsgrunderna avseende samtliga registreringar, exempelvis genom att riktlinjerna förtydligas i dessa delar.

Nämnden har vid granskningen inte uppmärksammat några brister när det gäller satta gallringsfrister i Centralregistret. Med hänsyn till risken att för lång gallringsfrist kan ha satts i de fall grunden för registreringarna har varit reglerna i polisdatalagens allmänna del eller personuppgiftslagen bör Säkerhetspolisen på lämpligt sätt uppmärksamma detta förhållande.

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden beslutar att delge Säkerhetspolisen detta uttalande.